

Засвітило в Кричильську «Сонечко», та не всім гріє

Щоб відпочити від міської метушні, можна податися в село, яких на Сарненщині дуже багато. До прикладу, Кричильськ. Розташований він понад Горинню, за 30 км від райцентру. Унікальний тим, то тут одна з найбільших у районі центральних вулиць, протяжністю понад 5 км.

Виглядає вона незвично й гарно будь-якої пори. Обабіч стоять будиночки: великі й малі, старі, нові, які кожен господар намагається причепурити по-своєму. У Кричильську майже 700 приватних обійсть, мешкають в яких до 3000 осіб. Успішно функціонують школа, Будинок культури, амбулаторія, магазини, нещодавно відкрили дитсадок. А ще населений пункт приваблює неповторною мальовничою природою, історією, його територія була заселена вже в часи Київської Русі. Переваг, щоб навідатись сюди, багато, єдине – дорога погана, встелена бруківкою.

Життя селян описував Купрін

Перша письмова згадка про Кричильськ датується 1562 роком. Тоді село перебувало в складі Литовського князівства. Після Люблінської унії належало Степанській волості Луцького повіту Волинського воєводства Речі Посполитої, а в XVI — першій половині XVII ст. — князям Острозьким. Після возз'єднання Правобережної

України з Росією Кричильськ перебував у складі Волинського намісництва, а з 1797 року — Волинської губернії Російської імперії. Власне, життя мешканців села ніколи не було легким, тяжкі будні трудівників навіть змалював у своїх творах відомий російський письменник О. Купрін, який у 90-х роках XIX ст. перебував у Кричильську.

Щодо назви населеного пункту, існує декілька версій її походження. Найвірогідніше, вона пов'язана зі словом «перекрики» (перекрикуватись, кричати). Так по-місцевому називали сторожові вежі, що будували мешканці Кричильська, аби зненацька не бути захопленими чужинцями й не потрапити в рабство. А в кричильському лісі є знайоме навіть для жителів довколишніх сіл урочище, яке з прадавен називають Дівочим бродом або Дівкою. І якщо вірити старовинній легенді, через горду й мужню юнку, яка пішла на самопожертву заради рідного села, односельців, щоб не віддати його на поталу ворогам-ординцям. Історичні легенди, перекази про історію населеного пункту, матеріали про події Першої світової війни та часів буржуазно-поміщицької Польщі, колективізації, німецької окупації та післявоєнні, перебудови й роки незалежності можна почитати в публічній бібліотеці. Куди завітали й ми. Бібліотекар Надія Ткач саме проводила екскурсію книгарнею

дошкільнятам. Розповіла, що відвідують бібліотеку 416 дітей і 431 дорослий. Книжковий фонд становить 12918 книг, але постійно поповняють новими виданнями. Часто їх дарують і місцеві жителі. Скажімо, юна читачка, учениця 4-Б класу Лілія Орешко в день нашого візиту завітала в бібліотеку саме з такою метою. Акція «Подаруй бібліотеці книгу» діє тут весь рік, тож усі охочі можуть долучитися до розвитку книгарні, яка, до речі, є однією з наймасштабніших у районі. Крім книг, періодики, традиційних виставок про Україну, Кобзаря, куточків дитячої творчості, тут облаштували дуже гарний стенд про місцевих учасників АТО (нині ООС), які захищають Україну від російських окупантів. Власне, саме в бібліотеці читачі можуть дізнатися про них найбільше інформації.

Славній «Горлиці» буде 30

При Будинку культури, в приміщенні якого, до речі, і розташована бібліотека, діє фольклорно-етнографічний колектив «Горлиця», створений з ініціативи його директора

Валентини Харечко. Жінки-пенсіонерки стали справжньою знахідкою для колективу, що відроджує джерела пісенної творчості. Хоч би яке в селі проходило свято, найгучніші оплески глядачі дарують учасницям цього колективу, який є дипломантом, учасником різноманітних фестивалів, конкурсів. Крім старовинного репертуару, «Горлиця» має й автентичні костюми: літники, полотняні вишиті сорочки та крайки, хустки або панасовки, свитки та постоли. У 1995 році колективу присвоїли високе звання народного аматорського, яке він у 2009-му підтвердив. А цього року «Горлиця» святкуватиме 30-літній ювілей. Варто зауважити, що за три десятки літ гурт виступав на районних, обласних, столичній сценах. Багато років співпрацюють із учасниками фольклорно-етнографічного колективу «Берегиня» м. Ірпінь. Із цим чудовим автентичним гуртом виступали на багатьох фестивалях і конкурсах, прославляючи народні традиції рідного краю. А нещодавно учасників «Горлиці» знімали організатори міжнародного проекту «Поліфонія».

До слова, у закладі культури діє й любительське об'єднання «Мальви». Жінки різного віку зустрічаються тут раз у місяць, спілкуються про квітникарство. Розведення та вирощування квітів у домашніх умовах, як відомо, – трудомісткий, але дуже цікавий процес. Отже, діляться власними секретами з цього. Однією з перших відвідувачок об'єднання є Марія Шепель. Жінка знає все про вирощування квітів, з азартом доглядає за ними вдома, на роботі. І клумби, що біля Будинку культури, також виплекані руками квітникарки.

Серед «Перлинок Полісся» і Ніна Костюк

Влітку в селі роботи досхочу, а от зимовий час багатий на довгі вечори. Ніна Костюк, скажімо, звикла проводити їх за улюбленою справою – бісерошиттям. Цим видом рукоділля

займається з 7 класу, цього року закінчила 10-й. Окрім основної роботи – вчитися, кожен вільну хвилину проводить за полотном. Нині в доробку юнки – картини, ікони, сукні, блузи, клатчі. А в травні ц.р. на VII районному фестивалі дитячої творчості «Перлинка Полісся» і номінації «Юний майстер ужитково-декоративного мистецтва» в старшій віковій категорії посіла I місце.

Ніна зростає в сім'ї учителів, мама викладає в місцевій одинадцятирічці математику, а тато, нині, на жаль, покійний, був вчителем початкових класів. Вишивати бісером юнка навчилася на уроках трудового навчання (вчитель Людмила Дорожко). Підтримувала дівчину в починаннях творити красу на полотні й сестра Катерина, яка теж майстерно володіє голкою. Хоча Ніна ще учениця, вже вишила бісером дві сукні, клатч, декілька рушників, ікон, картин, останні, до речі, прикрашають не лише її оселю, а й є у друзів, рідних, знайомих. Дівчина мріє здобути професію адвоката в Харківській юридичній академії. Варто зауважити, що в номінації «Юний художник» у старшій віковій категорії I місце посіла ще одна юнка з Кричильська – Лілія Володько. Безсумнівно, дівчатка є гордістю села.

На черзі – майже 100 дошкільнят

У квітні в Кричильську запрацював ДНЗ «Сонечко». У закладі відкрили групу з повноцінним режимом роботи, де дошкільну освіту нині здобувають 25 дітей. Садочок збудували ще в 1990 році, розрахований він на 90 малюків. Однак заклад тривалий час не функціонував повноцінно. Там було лише дві групи на 45 дітей із короткотривалим 3-годинним режимом роботи, без організації харчування. Наприкінці минулого року за сприяння районної та місцевої влади, жителів села розпочали ремонт й облаштування групи, що працюватиме цілий день. Для цього виділили з районного бюджету 200 тис. грн

на матеріали й обладнання, 6 тис. грн додала сільська рада. За ці кошти замінили електропроводку, двері, пошпаклювали стіни та стелю, поклали

плитку, укомплектували харчоблок. Наразі дошкільнята цієї групи забезпечені триразовим харчуванням, повноцінним денним сном, здобувають дійсно якісну дошкільню освіту. Очолює заклад 22-річний Ян Сорока. З його слів дізналися, що нині впорядковують актову залу, де проводитимуть культмасові заходи для малят, також розфарбовують коридор. Одно слово, дитсадок і надалі оновлюють. Адаже мріють про відкриття ще 3 груп. Як зауважив в.о. сільського голови Іван Токов, проблемою є те, що в черзі на влаштування в ДЗН перебувають ще майже 100 дітей. Тож групи потрібно відкривати, у приміщенні дитсадка є для цього місця. Лише потрібно провести ремонтні роботи, завезти устаткування, посуд і меблі. На що, відповідно, потрібні кошти. Тож сподіваються на підтримку районної влади, адже в сільському бюджеті таких фінансів не мають.

На сторожі людського життя

На Сарненщині триває реформування закладів охорони здоров'я. Особливої уваги заслуговують відділення загальної практики сімейної медицини, які діють у селах. Адаже селянам уже не потрібно їздити для медичного обстеження в міську поліклініку, у населених пунктах працюють амбулаторії європейського зразка.

Якщо казати про Кричильськ, то амбулаторія загальної практики сімейної медицини тут діє вже давно. 10 років заклад очолює знаний і шанований у селі Валерій Якимець. У день візиту газетярів поспілкуватись із ним не вдалося, поїхав у відрядження до столиці. А от його колеги розповіли, що тут трудяться 14 фахівців, надають первинну медико-санітарну допомогу жителям Поляни й Кричильська. У приміщенні розміщені реєстратура, кабінети прийому сімейного лікаря, оглядовий, маніпуляційний, лабораторія, денний стаціонар на 5 ліжко-місць, є кардіограф, автомобіль швидкої допомоги, проводить прийом стоматолог. До слова, на обліку нині перебувають 47 дітей до року, 21 вагітна жінка. Фактично можна стверджувати, що амбулаторія частково виконує роль районної лікарні. Надаючи низку важливих населенню медичних послуг, витягує сільську медицину з якості обслуговування на вищий рівень. Такий медзаклад дуже вигідний для сільських жителів. Адаже всі необхідні процедури проходять за місцем проживання, отримуючи послуги, максимально наближеної до європейських стандартів. Знову не вистачило 11 примірників «Сарненських новин».

Фото Василя СОСЮКА.

Завершити статтю про Кричильськ доречно репортажем із відділення зв'язку, яке нещодавно очолила молода й енергійна Людмила Лиса. Жінка навчалася в Львівському училищі зв'язку. Певно, вона має покликання зв'язківця. Бо пошта, то чи не єдина галузь, що переживає нині дуже складний період. За станом приміщення, вимогами, розвитком, зарплатою. Але навіть у таких умовах згодилася працювати, навчається давати раду у

відділенні. Адже треба непросто виконувати доведений план, а й перевиконувати його. До слова, у Кричильську «районку» читають 310 людей. А ще передплачують її в Углах, Убережі. У відділенні працюють 4 листоноші, одна з них, Валентина Карпець, трудиться поштаркою вже 29 років. Обслуговує жителів Кричильська. Саме щойно переступивши поріг пошти, від працівників відділення зв'язку дізналися, що постійно недоотримують по декілька екземплярів «Сарненських новин». Скажімо, за минулий четвер не доставили аж 11. Це значить, що газета не потрапила в 11 осель.

Від редакції. Можна довго розбиратися, чия це вина, але сам факт, що людина не отримала газету, за яку заплатила кошти, дуже прикрий. Та працівники «Укрпошти» достеменно знають, що, згідно з укладеною угодою з Рівненською дирекцією УДППЗ «Укрпошта», саме вони відповідають за вчасну доставку газети до кожного передплатника. Крім того, вартість доставки періодики зростає кожної передплатної кампанії і так само стрімко падає її якість. Так, вона зросла з 1 липня 2018 року й зростає з 1 січня 2019-го. Саме «Укрпошта» формує тираж і приймає замовлення з друкарні, підписуючи при цьому накладну, що весь тираж віддрукований у повному обсязі. Тобто газет мало б вистачити всім передплатникам. Та, на жаль, факти свідчать зовсім про інше.

«Сарненські новини» друкуємо в Рівному, там же працівники цеху з оброблення пошти Рівненської дирекції УДППЗ «Укрпошта» сортують газети по відділеннях і відправляють у наш район, де листоноші вже безпосередньо доставляють їх до передплатників. Отут і виникають непорозуміння. Бо ми в редакції так само стикалися з тим, що нам або не додавали газет, або їх було забагато. Були випадки, коли цілими пачками газети відправляли навіть в інший населений пункт або й район. Хочемо зауважити, що не маємо на меті будь-кого звинувачувати в цій ситуації, але ж виникає запитання: чому листоноші насамперед не повідомляють саме своїх керівників відділень про те, що їм не додали газет, коли отримують їх із сортувального відділення? Чому керівники поштових відділень у населених пунктах не складають акти про те, що газет не вистачає, і не відправляють їх у Рівненську дирекцію УДППЗ «Укрпошта»?

Добре знаємо, яка нелегка робота в листонош, за яку отримують мізерну зарплату. Як і те, що кожне підвищення тарифу на доставку періодики їх високе керівництво в Києві мотивує ще й тим, що саме листоношам потрібно підвищувати платню. Та насправді підвищують її, мабуть, тільки для себе, бо не секрет, що отримують декілька сотень тисяч гривень на місяць. От і нещодавно на нараді в НСЖУ перший заступник директора «Урпошти» Олександр Чернявський переконував, що «Укрпошта» – на межі банкрутства. Тоді як місячний фонд заробітної плати тільки її керівного складу в Києві становить понад 1 млн 300 тис. грн. От і виходить, що недолуге так зване реформування «Укрпошти» й призвело до такого стану, коли в країні масово закривають сільські поштові відділення, люди втрачають роботу, листоноші, які працюють навіть не на повну ставку, змушені носити важкі сумки не тільки з листами та газетами.

Отак в остаточному підсумку програємо ми всі: і редакції, і передплатники, та й листоноші також. Тому за будь-якої нагоди доносимо інформацію про проблеми сільських поштарів до Адміністрації Президента, депутатів Верховної Ради. А також навіть у цей скрутний час, коли зростає не тільки вартість поштової доставки, але й паперу та поліграфічних послуг, комунальні платежі, робимо все, аби не зменшити обсяг газети (вівторок – 8 сторінок, четвер – 12 або 16).

Тому щиро вдячні читачам, які попри все передплачують районну газету, листоношам, які вчасно доставляють її передплатникам. Сподіваємось, що й надалі ці наші партнерські стосунки тільки покращуватимуться. Давайте не звинувачувати одне одного, а співпрацювати, бо робимо одну дуже важливу справу – доносимо до читача потрібну йому інформацію, що в час інформаційної війни з російським агресором дуже актуально. Бо не

маємо права знищити українську місцеву пресу, адже це означає програти саме інформаційну війну тоді, коли на східному фронті йде запекла кровопролитна війна з окупантами. Тож поспішіть передплатити «районку» на друге півріччя ц.р., бо часу насправді залишилося обмаль.

Ольга Лотоцька